

Informace z kontrolní akce č. 09/05

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu

Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2008

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/05. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit spolehlivost účetních závěrek předkládaných k 31. prosinci 2008 Ministerstvem práce a sociálních věcí a Úřadem práce v Plzni jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu. Cílem kontroly bylo dále prověřit, zda Ministerstvo práce a sociálních věcí postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2008 v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrola byla prováděna v době od února do července 2009. Kontrolovaným obdobím byl rok 2008, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“),
Úřad práce v Plzni (dále jen „ÚP v Plzni“).

I. Úvod

MPSV bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. MPSV je ústředním orgánem státní správy, organizační složkou státu, samostatnou účetní jednotkou a správcem kapitoly odpovídajícím za sestavení závěrečného účtu kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* a za sestavení sumářů výkazů organizací náležejících do této kapitoly. MPSV je z hlediska finančních charakteristik aktiv, příjmů a výdajů druhou nejvýznamnější účetní jednotkou kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*.

ÚP v Plzni byl zřízen zakládací listinou vydanou dne 9. října 1990 k zabezpečování státní politiky zaměstnanosti. ÚP v Plzni je správním úřadem, organizační složkou státu a účetní jednotkou. ÚP v Plzni je jedním ze 77 úřadů práce náležejících do kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*; úřady práce tvoří významnou skupinu účetních jednotek v rámci této kapitoly.

Kontrole byly podrobeny činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví MPSV a ÚP v Plzni a které měly vliv na hodnotu kontrolovaných konečných zůstatků v účetní závěrce (dále také „ÚZ“) k 31. prosinci 2008 jednotlivých kontrolovaných osob náležejících do kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*, a to za období roku 2008 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku 2009.

V případě MPSV se jednalo o opakovanou kontrolní akci. V roce 2007 a 2008 byly u této kontrolované osoby provedeny z hlediska předmětu a cíle kontroly obdobně zaměřené kontrolní akce č. 07/13 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí* (kontrolní závěr byl publikován v částce 1/2008 Věstníku NKÚ) a 08/13 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2007* (kontrolní závěr byl publikován v částce 4/2008 Věstníku NKÚ).

Poznámka: Všechny právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Údaje vykazované v ÚZ

Tabulka č. 1 – Údaje z výkazu rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací (dále jen „výkaz Rozvaha“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Aktiva k 31. prosinci 2008			Pasiva k 31. prosinci 2008		
	Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
MPSV	9 896 214,54	769 619,69	10 665 834,23	7 945 782,52	2 720 052,10	10 665 834,62
ÚP v Plzni	100 535,26	36 040,86	136 576,12	131 455,45	5 120,68	136 576,13

Zdroj: účetní závěrky MPSV a ÚP v Plzni k 31. prosinci 2008.

Tabulka č. 2 – Údaje z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi zřízených organizačních složek státu a státních fondů (dále jen „výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje	
	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
MPSV	5 608 581,00	5 893 929,31	45 344 898,00	42 540 310,14
ÚP v Plzni	1 166,00	30 496,84	1 034 830,00	982 431,77

Zdroj: účetní závěrky MPSV a ÚP v Plzni k 31. prosinci 2008.

2. Nesprávnosti zjištěné v ÚZ sestavených k 31. prosinci 2008

Tabulka č. 3 zobrazuje celkovou nesprávnost v ÚZ kontrolovaných osob v údajích, které jsou dle vyhlášky č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, a vyhlášky č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtu státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, předávány k další agregaci pro zpracování závěrečného účtu kapitoly.

Tabulka č. 3 – Celkové nesprávnosti v ÚZ kontrolovaných osob (v Kč)

Kontrolovaná osoba	Nesprávnost ve výkazech ÚZ		Celková nesprávnost v ÚZ
	Rozvaha	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	
MPSV	3 279 973 728,02	247 530 085,88	3 527 503 813,90
ÚP v Plzni	2 990 999,00	0,00	2 990 999,00
Celkem	3 282 964 727,02	247 530 085,88	3 530 494 812,90

Na celkové nesprávnosti se podílely nadhodnocení, podhodnocení a neprůkaznost zůstatků jednotlivých položek příslušného výkazu Rozvaha a výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu.

2.1 Identifikace nesprávnosti

Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek ÚZ s ohledem na jejich obsahové vymezení dle ustanovení § 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a dále podle vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, a podle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

2.2 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností v ÚZ

Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o účetnictví stanoví účetním jednotkám povinnost vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.

2.2.1 Správnost vedení účetnictví a správnost třídění příjmů a výdajů

V ustanovení § 8 odst. 2 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka vede účetnictví tak, že to neodporuje tomuto zákonu a ostatním právním předpisům ani neobchází jejich účel.

MPSV

MPSV nevedlo v roce 2008 správné účetnictví podle zákona o účetnictví a dalších právních předpisů, neboť v některých případech nedodržovalo obsahové vymezení položek účetní závěrky a položek rozpočtové skladby.

- MPSV nesprávně účtovalo o existenci závazků na účtu 379 – *Jiné závazky* v případě projektů spolufinancovaných z *Evropského sociálního fondu* v rámci operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost*. O vzniku závazku na tomto účtu účtovalo v okamžiku vydání rozhodnutí, a to na rozvahové účty 379 – *Jiné závazky* a 204 – *Poskytnuté dotace ostatním subjektům*, a zároveň i na účty podrozvahové. V okamžiku vydání rozhodnutí se však o závazek k zaúčtování na rozvahový účet nejednalo, protože MPSV ihned nevznikla automatická povinnost odeslat celkovou částku uvedenou na rozhodnutí příjemci. Celková částka daná rozhodnutím byla maximální možná částka, kterou za splnění určitých stanovených podmínek může příjemce vyčerpat v průběhu několika let.

V důsledku toho MPSV ve výkazu Rozvaha **nadhodnotilo konečný zůstatek účtu 379 – Jiné závazky** a podhodnotilo zůstatek účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů o částku 2 668 674 170,36 Kč*.

- MPSV nedodrželo obsahovou náplň některých paragrafů a položek rozpočtové skladby a v rozporu s vyhláškou č. 323/2002 Sb. (z níž obsahová náplň těchto položek vyplývá) nesprávně zařídilo následující příjmy a výdaje:
  - **dotace poskytnuté na dofinancování sociálních služeb**. MPSV použilo k rozpočtovému zařídění výdaje paragraf 6401 – *Transfery všeobecné povahy jiným úrovním vlády* namísto příslušných paragrafů z oddílu 43 – *Sociální služby a společné činnosti v soc. zabezpečení a politice zaměstnanosti*, které byly pro transfery tohoto typu v rozpočtové skladbě vyčleněny. MPSV tím ve výkazu pro

- hodnocení plnění rozpočtu **nadhodnotilo výdaje vykázané pod rozpočtovým paragrafem 6401 – Transfery všeobecné povahy jiným úrovním vlády o částku 126 772 000,00 Kč** a o stejnou částku podhodnotilo výdaje, které měly být vykázány na příslušných paragrafech oddílu 43 – *Sociální služby a společné činnosti v soc. zabezpečení a politice zaměstnanosti*. Uvedený druh nedostatku byl zjištěn již při kontrolní akci č. 08/13 za období roku 2007;
- **vratky tzv. hmotných podpor v rámci politiky zaměstnanosti**. MPSV v roce 2008 přijetí těchto prostředků na příjmový bankovní účet rozpočtově zařídilo pod položku příjmů 2412 – *Splátky půjčených prostředků od podnikatelských nefinančních subjektů-právnických osob*, o splátky půjček se však nejednalo. MPSV mělo k zachycení vratky použít rozpočtovou položku 2229 – *Ostatní přijaté vratky transferů*. MPSV tím ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu **nadhodnotilo položku 2412 – Splátky půjčených prostředků od podnikatelských nefinančních subjektů-právnických osob o 39 619 416,00 Kč** a o stejnou částku podhodnotilo položku 2229 – *Ostatní přijaté vratky transferů*. Uvedený druh nedostatku byl zjištěn již při kontrolních akcích č. 07/13 za období roku 2006 a č. 08/13 (za období roku 2007);
  - transferové výdaje vynaložené v rámci **Programu na podporu obnovy nebo technického zhodnocení hmotného investičního majetku, který slouží k pracovnímu uplatnění osob se zdravotním postižením**. MPSV nesprávně rozpočtově zařídilo výdaje vynaložené podle usnesení vlády ze dne 23. března 2005 č. 341 (ve znění usnesení vlády ze dne 12. března 2007 č. 238) jako výdaje neinvestiční, přestože se jednalo o výdaje povahy investičních transferů. MPSV tím ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu **podhodnotilo výdaje, které měly být vykázány v podseskupení položek 631 – Investiční transfery podnikatelským subjektům celkově o 21 276 000,00 Kč** a o stejnou částku nadhodnotilo výdaje vykázané v podseskupení položek 521 – *Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům*. Uvedený druh nedostatku byl zjištěn již při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13.
- MPSV v letech 2008, 2007, 2006 a letech předchozích **nepoužívalo při zachycování majetku na účet 013 – Software účetní metody jednotným způsobem**, čímž nebyl naplněn předpoklad pro srozumitelné a prokazatelné účtování o dlouhodobém nehmotném majetku. MPSV nepoužívalo jednotné postupy a kritéria vedoucí k jednoznačné identifikaci, oceňování a vykazování nehmotného majetku, založené na poznání skutečného stavu, a to v případě problematiky technického zhodnocení (*upgrade*) nebo nákladů na vývoj programového vybavení. Vzhledem k nekonzistentnímu používání metod není možné spolehlivě a jednoznačně určit správnost výše vykázaného zůstatku účtu 013 – *Software*:
- MPSV nabývalo a užívalo různé softwary, jež měly být v souladu s obsahovou náplní účtu 013 – *Software* zaúčtovány jako software, avšak MPSV účtovalo jen o některých z nich. Vývoj softwarových produktů aplikačního programového vybavení (dále „APV“) *OKpráce* (sloužící k zajištění informačního systému služeb zaměstnanosti) a *OKnouze* (sloužící k zajištění informačního systému hmotné nouze) hradilo MPSV z investičních výdajů a účtovalo o nich jako o software na účtu 013 – *Software*. Srovnatelné softwarové produkty APV *OKdávky* (sloužící k zajištění informačního systému státní sociální podpory) a APV *OKslužby* (sloužící k zajištění informačního systému sociálních služeb) však MPSV hradilo prostřednictvím provozních, tj. neinvestičních, výdajů a o jejich pořízení účtovalo do nákladů, nikoliv jako o majetku prostřednictvím

účtu 013 – *Software*. V uvedeném případě tím MPSV ve výkazu Rozvaha podhodnotilo zůstatek účtu 013 – *Software* o částku 56 430 000,00 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku*. Tento typ nedostatku byl zjištěn již při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13.

- MPSV nesprávně ocenilo tzv. veřejné informační terminály (dále „VIT“), které pořídilo po skončení období jejich nájmu. MPSV tyto VIT od pronajímatele odkoupilo v ceně 1 190,00 Kč za kus, ve svém účetnictví je však ocenilo částkou odpovídající součtu plateb nájemného a odkupní ceny. MPSV v důsledku toho ve výkazu Rozvaha **nadhodnotilo zůstatek účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* o částku 1 295 910,00 Kč** a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku*.

ÚP v Plzni

ÚP v Plzni nevedl v roce 2008 správné účetnictví ve smyslu zákona o účetnictví a v souladu s prováděcími právními předpisy, neboť prováděl nesprávné účetní zápisy a nesprávně aplikoval účetní metody:

- Účtoval na účtu 379 – *Jiné závazky* mj. i o částkách čistých mezd k výplatě zaměstnanců, ačkoliv závazky z pracovněprávních vztahů odpovídají obsahové náplni účtu 331 – *Zaměstnanci*. ÚP v Plzni tím ve výkazu Rozvaha **nadhodnotil zůstatek účtu 379 – *Jiné závazky* o částku 2 667 596,00 Kč** a o stejnou částku podhodnotil zůstatek účtu 331 – *Zaměstnanci*.
- Na účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku* účtoval ÚP v Plzni o tvorbě zdrojů k majetku, který nebyl plně profinancován, a tím ve výkazu Rozvaha **nadhodnotil zůstatek účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku* o částku 263 360,00 Kč** a o stejnou částku podhodnotil zůstatek účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

2.2.2 Úplnost účetnictví

V ustanovení § 8 odst. 3 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je úplné, pokud účetní jednotka zaúčtovala v účetním období v účetních knihách všechny účetní případy, které v něm zaúčtovat měla, a sestavila účetní závěrku.

Výše uvedené ustanovení MPSV porušilo v účetním období roku 2008 například tím, že:

- **MPSV neúčtovalo** o pohybu a zůstatku peněžních prostředků (zejména přijatých dividend) na účtu vedeném u banky ve Spolkové republice Německo. K datu 31. prosince 2008 mělo MPSV na bankovním účtu uloženo 15 102 279,52 EUR, tj. při kurzu ČNB k 31. prosinci 2008 ve výši 26,93 CZK/EUR celkem **406 704 387,42 Kč**. MPSV tím ve výkazu Rozvaha o tuto částku **podhodnotilo zůstatek účtu 245 – *Ostatní běžné účty***.
- **MPSV neúčtovalo** o závazcích za dodavateli, které mají být hrazeny z provozních výdajů. MPSV v tomto případě zachycovalo v účetnictví pouze úhradu fakturované částky, a to souvztažně s účtováním souvisejících nákladů. Neúčtování o veškerých platných závazcích bylo zjištěno již při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13.
- **MPSV neúčtovalo** o uvedení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku do užívání a o drobném dlouhodobém hmotném majetku. Přestože byl majetek způsobilý k užívání již v roce 2008, MPSV účetní zápisy o zařazení majetku do užívání provedlo až v účetním období roku 2009. V důsledku toho MPSV ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek*

o 25 151 084,00 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 013 – *Software*, nadhodnotilo zůstatek účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* o 78 938 800,00 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* a podhodnotilo zůstatky účtů 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a 901 – *Fond dlouhodobého hmotného majetku* o 12 727 509,00 Kč. Uvedený nedostatek byl konstatován již při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13.

- **MPSV neúčtovalo** o některých výsledcích výzkumu. V souladu se svými vnitřními předpisy vyhotovilo MPSV v roce 2007 podklady pro zachycení dlouhodobého nehmotného majetku (charakteru dlouhodobě využitelných výsledků výzkumu) do účetnictví, avšak k jejich předání k evidenčnímu a účetnímu zpracování došlo až v roce 2009. Majetek proto nebyl zachycen do správného účetního období. MPSV v důsledku toho k 31. prosinci 2008 ve výkazu Rozvaha **nevykázalo na účtu 012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje majetkové položky v celkové hodnotě 5 112 700,00 Kč.**

2.2.3 Průkaznost účetnictví

V ustanovení § 8 odst. 4 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné (§ 33a) a účetní jednotka provedla inventarizaci. V § 6 odst. 3 zákona o účetnictví je dále stanoveno, že účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29 a § 30.

Výše uvedené ustanovení MPSV porušilo například tím, že:

- **neprovedlo za rok 2008 inventarizaci veškerého majetku a závazků**, neboť neprokázalo provedení inventury zůstatků účtů 335 – *Pohledávky za zaměstnanci* a 378 – *Jiné pohledávky* průkaznými inventurními soupisy v celkové výši 14 134 870,74 Kč. Neprokázání zůstatků uvedených účtů inventurními soupisy bylo zjištěno již při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13.

2.2.4 Srozumitelnost účetnictví

V ustanovení § 8 odst. 5 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je srozumitelné, pokud umožňuje jednoznačně a spolehlivě určit obsah účetních případů a účetních záznamů. Výše uvedená ustanovení byla porušena například tím, že:

- **MPSV nevedlo srozumitelné účetnictví v oblasti výdajů na dávky státní sociální podpory** (dále „DSSP“) a souvisejících pohledávek vykázaných v ÚZ MPSV k 31. prosinci 2008. Přestože prostředky DSSP rozpočtovalo MPSV podle zákona o státním rozpočtu jako prostředky kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*, nakládání s DSSP a souvisejícími pohledávkami bylo v pravomoci a odpovědnosti úřadů městských částí hlavního města Prahy. MPSV účtovalo ve svém účetnictví o DSSP na základě souhrnných měsíčních výkazů, tj. ve formě souhrnných částek výdajů a pohledávek za určité období (měsíc) a bralo je na vědomí. Informace o jednotlivých účetních případech, tvořících souhrnnou částku, však MPSV při vedení účetnictví neznalo. Systém vedení účetnictví DSSP v roce 2008 neumožňoval jednoznačně a spolehlivě určit obsah účetních záznamů a zachycených účetních případů. Uvedené zjištění bylo učiněno již při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13.

MPSV v této záležitosti iniciovalo příslušné změny právních předpisů a od 1. ledna 2009 přešla problematika DSSP z MPSV a městských částí hlavního města

Prahy na Úřad práce hlavního města Prahy. Od účetního období roku 2009 tedy vedení účetnictví o výplatě DSSP není předmětem účetnictví MPSV.

2.3 Náležitosti a úplnost sestavení ÚZ

U obou kontrolovaných osob byly zjištěny nesprávnosti v příloze účetní závěrky. V souladu s § 18 zákona o účetnictví a vyhláškou č. 505/2002 Sb. příloha účetní závěrky vysvětluje a doplňuje údaje obsažené ve výkazu Rozvaha a výkazu zisku a ztráty a obsahuje další údaje, které jsou podstatné pro posouzení majetkoprávní situace a které jsou rozhodující pro hospodaření účetní jednotky. Příloha účetní závěrky obsahuje také informace o použitých účetních metodách. V ÚZ kontrolovaných osob však nebyly tyto informace v požadované míře uvedeny, jak vyplývá z následujících skutečností:

MPSV neuvedlo v příloze např.:

- informace o probíhajících soudních sporech, ve kterých bylo MPSV žalovanou stranou. MPSV k datu 31. prosince 2008 vyčíslilo hodnotu svých potenciálních (nejistých) závazků z tohoto titulu (zejména náhrady škody za pracovní úraz či nesprávný úřední postup) v minimální výši 168 174 809,00 Kč;
- informace o hodnotě majetku pořizovaného centrálně MPSV a zapůjčovaného územním samosprávným celkům v souvislosti s vedením agendy hmotné nouze;
- informace vysvětlující vysoký konečný zůstatek účtu 379 – *Jiné závazky* (2 668 674 000,00 Kč);
- informace o některých používaných účetních metodách, např. o stanovení hranice pořizovací ceny drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

ÚP v Plzni neuvedl v příloze informace:

- o použitých účetních metodách,
- o využíváním cizím majetku.

3. Vnitřní kontrolní systém

Vnitřní kontrolní systém má být způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika související s činnostmi, které jsou předmětem účetnictví. V oblasti vnitřního kontrolního systému bylo zjištěno:

MPSV

- V případě vratek hmotných podpor ve výši 39 619 416,00 Kč vyplacených v rámci investičních pobídek neprovedlo předběžnou finanční kontrolu po vzniku nároku ministerstva ve smyslu vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.
- V některých případech neprovedlo předběžnou finanční kontrolu po vzniku svého závazku ve smyslu vyhlášky č. 416/2004 Sb., např. v případě:
  - některých dotací zaslaných poskytovatelům sociálních služeb na účet Středočeského kraje. V rozporu s vyhláškou č. 416/2004 Sb. schválil hlavní účetní provedení platby v celkové výši 149 967 000,00 Kč o dva dny dříve, než oprávněný příkazce operace svým podpisem schválil platební poukaz (pokyn k plnění veřejných výdajů). Platba v bance byla proto provedena den před schválením platby příkazcem operace;

- dotace na podporu rodiny. V rozporu s vyhláškou č. 416/2004 Sb. nebyly podpisem hlavního účetního odsouhlaseny platební poukazy v částce 366 814,00 Kč;
- výplaty některých mzdových prostředků. MPSV v tomto případě nedoložilo schválení příslušných platebních poukazů podpisem oprávněného příkazce.

ÚP v Plzni

- neměl ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb. upraveno oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací ve vztahu k uzavírání smluv.

4. Majetkové účasti

MPSV na účtu 069 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek* vykazovalo ve své účetní závěrce sestavené k 31. prosinci 2008 majetkové účasti ve výši 6 980 883 622,83 Kč.

Problematiku spojenou s majetkovými účastmi kontroloval NKÚ v roce 2006 v rámci kontrolní akce č. 06/20 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu* (kontrolní závěr byl publikován v částce 1/2007 Věstníku NKÚ), v roce 2007 v rámci kontrolní akce č. 07/13 (kontrolní závěr byl publikován v částce 1/2008 Věstníku NKÚ) a v roce 2008 v rámci kontrolní akce č. 08/13 (kontrolní závěr byl publikován v částce 4/2008 Věstníku NKÚ). NKÚ konstatoval, že účtování a vykazování majetkových účastí státu vyžaduje komplexní úpravu a že předpisy regulující účetnictví jsou v této oblasti nedostatečné a nejednoznačné. Tento stav nadále přetrvává a např. zařazování majetkových účastí podle míry uplatňovaného vlivu v jednotlivých osobách na účty dle směrné účtové osnovy postrádá potřebná kritéria, a to s ohledem na skutečnost, že jde o majetkové účasti státu jako právnické osoby.

5. Veřejné informační terminály

V roce 2007 uzavřelo MPSV smlouvu, na jejímž základě byly této organizační složce státu poskytnuty do užívání tzv. veřejné informační terminály (dále jen „VIT“). Ve smlouvě byla zakotvena možnost jejich následného odkoupení za zůstatkovou cenu, tedy možnost následného převodu této věci do vlastnictví státu za podmínek stanovených smlouvou. Odkup VIT byl ze strany MPSV předpokládán a v kalkulaci ceny služby byla možnost odkoupení přímo zahrnuta. S odkazem na uzavřenou smlouvu byl odkup za zůstatkovou cenu 1 000,00 Kč bez DPH za jeden kus VIT následně také realizován. Uvedeným postupem došlo k pořízení dlouhodobého majetku z provozních prostředků.

MPSV tímto postupem pořídilo dlouhodobý hmotný majetek, a to způsobem, který nerespektoval omezení organizačních složek státu při nabývání majetku pro stát, stanovené v § 12 odst. 8 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Toto ustanovení zákona zakazuje uzavírání smluv o poskytnutí věci do užívání spojených se smlouvou o následném převodu tohoto majetku do vlastnictví státu.

6. Porušení rozpočtové kázně

MPSV porušilo rozpočtovou kázeň tím, že na příjmový účet státního rozpočtu neodvedlo ve stanovené lhůtě příjmy plynoucí z dividend.

MPSV má u banky ve Spolkové republice Německo zřízen účet, který sloužil jako depozitní účet pro cenné papíry vedené v Německém centrálním depozitáři a zároveň jako běžný účet využívaný pro vypořádávání bezhotovostních operací (v EUR) souvisejících s úschovou cenných papírů. MPSV je v souladu s usneseními vlády příslušné hospodařit s akciemi zahraniční společnosti, z toho důvodu má MPSV účet ve Spolkové republice Německo.

Na běžném účtu v německé bance přijímá MPSV zejména dividendy plynoucí z majetkové účasti v zahraniční společnosti. V souladu s usnesením vlády z 6. května 2002 č. 477 a usnesením vlády z 25. srpna 2004 č. 797 má MPSV povinnost převést prostředky získané z těchto dividend na bankovní účet Ministerstva financí, a to na příjmový účet kapitoly 397 – *Operace státních finančních aktiv*. Výnosy z dividend mají být určeny na řešení problémů spojených s důchodovou reformou.

Dle výpisů z bankovního účtu přijalo MPSV v letech 2007 a 2008 na tento účet dividendy a ponechalo je zde uložené až do roku 2009, kdy je příkazem k úhradě převedlo na bankovní účet Ministerstva financí. Na stanovený příjmový účet kapitoly 397 – *Operace státních finančních aktiv* byla dne 26. února 2009 připsána částka 426 005 100,70 Kč, tj. 15 102 279,52 EUR.

Účet v německé bance má povahu běžného bankovního účtu. V souladu s § 6 odst. 1 písm. l) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, jsou výnosy v podobě dividend od zahraniční společnosti příjmem státního rozpočtu, dle usnesení vlády z 25. srpna 2004 č. 797 tyto výnosy náleží do kapitoly 397 – *Operace státních finančních aktiv*, spravované Ministerstvem financí. Jak vyplývá z popisu stavu, MPSV mělo po celý rok 2008 na svém zahraničním účtu uloženy prostředky z dividend. Ustanovení § 45 odst. 10 zákona č. 218/2000 Sb. stanoví, že příjmy státního rozpočtu soustředěné na jiných než příjmových rozpočtových účtech je organizační složka státu povinna do 10 pracovních dnů po připsání částky na její účet odvést do státního rozpočtu. MPSV však prostředky uložené na účtu neodvedlo ve stanovené lhůtě do státního rozpočtu, čímž porušilo tento zákon, a dopustilo se tak porušení rozpočtové kázně ve výši 15 102 279,52 EUR, tj. 426 005 100,70 Kč.

MPSV odvod uskutečněný až v roce 2009 zdůvodňovalo zdlouhavým vyřizováním formalit a zejména tím, že v roce 2008 nebyl výhodný kurz (CZK/EUR) pro převod prostředků do České národní banky na účet Ministerstva financí. Proto MPSV rozhodlo, že převod prostředků ze zahraničního účtu do státního rozpočtu provede až po oslabení české koruny. Takovýto postup však z hlediska platných právních předpisů nelze akceptovat, neboť k němu MPSV nebylo oprávněno.

7. Závěrečný účet

Podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* byly mimo jiné účetní závěrky MPSV a ÚP v Plzni. Některé zjištěné nedostatky těchto účetních závěrek byly popsány v části II.2 tohoto kontrolního závěru.

Kromě nedostatků zjištěných v účetních závěrkách kontrolovaných osob byly zjištěny některé drobné nedostatky mající povahu nedostatečného popisu a hodnocení některých informací uvedených v průvodní zprávě k závěrečnému účtu, jejíž povinný obsah a rozsah je stanoven vyhláškou č. 419/2001 Sb.

III. Shrnutí a vyhodnocení

1. Spolehlivost účetní závěrky k 31. prosinci 2008

Tabulka č. 4 – Hladina významnosti a celková nesprávnost (v Kč)

Kontrolovaná osoba	Vykázané výdaje	Hladina významnosti	Celková nesprávnost
MPSV	42 540 310 140,00	850 806 202,80	3 527 503 813,90
ÚP v Plzni	982 431 770,00	19 648 635,40	2 990 999,00

V souladu s doporučením mezinárodních kontrolních standardů INTOSAI je nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, stanovena jako 2 % z hodnoty, která nejpřiměřeněji zobrazuje rozsah finanční činnosti účetní jednotky. V případě MPSV a ÚP v Plzni představují tuto hodnotu výdaje.

Vzhledem k rozsahu zjištěné celkové nesprávnosti v ÚZ MPSV sestavené k 31. prosinci 2008 a jeho porovnání se stanovenou nejvyšší možnou mírou špatné evidence (hladinou významnosti) je zřejmé, že ÚZ MPSV **nepodává** věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví za účetní období roku 2008 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými právními předpisy. Naproti tomu při shodném způsobu posouzení je zřejmé, že ÚZ ÚP v Plzni **podává** věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví za účetní období roku 2008 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými právními předpisy. V případě MPSV se na celkové nesprávnosti ve výkazu Rozvaha nejvýznamněji podílelo nesprávné účtování závazků týkajících se projektů spolufinancovaných z *Evropského sociálního fondu* v rámci operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost* (viz část II.2.2.1 tohoto kontrolního závěru). Pokud by se tato specifická nesprávnost nevyskytla, blížila by se celková nesprávnost v ÚZ MPSV přijatelné míře chybné evidence podle kontrolních standardů.

2. Závěrečný účet kapitoly 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2008

Účetní závěrka sestavená MPSV k 31. prosinci 2008 nebyla spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* za rok 2008 podle vyhlášky č. 419/2001 Sb. Účetní závěrka ÚP v Plzni sestavená k 31. prosinci 2008 byla spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*.

Celková nesprávnost v závěrečném účtu kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* za rok 2008 byla zjištěna ve výši 3 530 494 812,90 Kč, z toho:

- nesprávnost ve výkazu rozvaha organizačních složek státu činila 3 282 964 727,02 Kč;
- nesprávnost ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu dosáhla hodnoty 247 530 085,88 Kč.

Vzhledem ke zjištěným nesprávnostem v ÚZ jednotlivých kontrolovaných osob je nezbytné, aby kontrolované osoby provedly ve svém účetnictví takové opravy, které by odstranily výše popisované nedostatky.

3. Vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků zjištěných při kontrolních akcích č. 07/13 a 08/13

Kontrolní akce č. 09/05 následuje po kontrolních akcích č. 08/13 a 07/13, které byly při použití stejných kontrolních postupů zaměřeny na typově shodný předmět kontroly; rozdíly mezi kontrolními akcemi spočívaly v kontrolovaném účetním období.

MPSV v reakci na výsledky kontrolních akcí č. 07/13 a 08/13 deklarovalo, že přijme opatření směřující k nápravě zjištěných nedostatků. Přestože nejvýznamnější nedostatky zjištěné kontrolními akcemi č. 07/13 a 08/13 byly ze strany MPSV napravovány či napraveny, některé nedostatky a nesprávnosti se i v kontrolovaném období roku 2008 opakovaly. Opakování těchto nedostatků je konstatováno u příslušných zjištění v části II. tohoto kontrolního závěru.